

уніфікація нормативно-правової термінології, зокрема у сфері кримінального провадження.

О.В. Шульга, ад'юнкт кафедри кримінального процесу НАВС;
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника кафедри кримінального процесу НАВС
Д.О. Савицький

ВСТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТЬ “БЕЗПОСЕРЕДНЬО” ТА “ЩОЙНО” ПРИ ВИРШЕННІ ПИТАННЯ ПРО ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ, ПІДОЗРЮВАНОЇ У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНУ

Наявність установлених законом підстав для затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, уповноваженою службовою особою є обов'язковою вимогою міжнародно-правових актів та національного кримінального процесуального законодавства.

Відповідно до ч. 1 ст. 208 КПК України уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у вигляді позбавлення волі, лише у таких випадках:

- 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення;
- 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

Якщо затримання на підставі обставин, зазначених у першому випадку, особливих труднощів у правозастосовній

практиці не викликає, то затримання на підставі п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, ускладнюється необхідністю тлумачення ряду оціночних понять, серед яких “безпосередньо після вчинення злочину” та “щойно вчинила злочин”.

З однієї сторони, можна стверджувати, що тлумачення цих понять більшою мірою пов’язане не з конкретним періодом часу, що обчислюється годинами чи хвилинами, а з фактичними обставинами, за яких була виявлена особа. Ці обставини мають бути такими, що дозволяють зробити обґрунтоване припущення щодо прямого, без проміжних ланок та посередництва кого-, чого-небудь (безпосереднього) зв’язку між злочином та участю конкретної особи у його вчиненні.

Однак, з іншої сторони, системне тлумачення поняття “безпосередньо після вчинення злочину” у смисловому зв’язку з поняттям “щойно вчинила злочин” засвідчує той факт, що між вчиненням злочину певною особою та моментом, коли очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вкажуть уповноваженій службовій особі на те, що саме ця особа вчинила злочин, проходить зовсім незначний проміжок часу. Адже тлумачний словник української мови визначає слово “щойно” як зовсім недавно, тільки що, тільки-тільки.

Можливість затримання особи як такої, яка щойно вчинила злочин, обмежується випадками, коли особа вже не вчиняє злочинних дій, однак на неї як на особу, що вчинила злочин, вказує очевидець, в тому числі потерпілий, або її перебування на місці події, зовнішній вигляд і поведінка, сліди, залишені на її тілі, одязі, обстановка вчинення злочину у сукупності з іншими обставинами дають підстави вважати, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

В усіх інших випадках, коли виникає необхідність затримання і які не можуть бути віднесені до випадків, встановлених у п. 1, 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, слід

керуватись загальним положенням, закріпленим у ч. 1 ст. 207 КПК України, щодо неможливості затримання будь-якої особи без ухвали слідчого судді. Тобто у таких випадках необхідно звертатись з клопотанням до слідчого судді про дозвіл на затримання або обрання іншого запобіжного заходу в порядку, передбаченому ст 184, 188 КПК України. Крім того, слід зважати і на заборону затримання без дозволу слідчого судді, суду підозрюваного, обвинуваченого, щодо якого застосовано запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою, у зв'язку з підозрою або обвинуваченням у тому ж кримінальному провадженні (ст. 204 КПК України).

С.І. Клименко, вчитель спеціалізованої середньої загальноосвітньої школи I ступеня № 312 м. Києва;

Т.В. Гороховська, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат педагогічних наук, доцент

ФУНКЦІОНУВАННЯ НОРМ ПРАВА У МОВНИХ ФОРМАХ

Сьогодні феномен мови права, на думку визначного дослідника цього питання Н.В. Артикуци, є об'єктом вивчення низки наук: юридичних (загальна теорія держави і права, філософія права, історія держави і права, логіка права, юридична герменевтика, юридична техніка), філологічних (теорія мовної комунікації, стилістика, термінознавство, лексикографія, семасіологія, історія мови, прикладна лінгвістика, культура мови, судова риторика), а також